

Projekt je realizovaný vďaka podpore:

a ZSE, a.s.

26. január 2012

TLAČOVÁ SPRÁVA

Výsledky Hodnotenia samosprávnych opatrení (HSO) v regiónoch SR za obdobie 4. štvrtroka 2011

Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR), prináša výsledky projektu **Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO)**. V rámci projektu sa štvrťročne vyjadrujú ekonomickí analytici, podnikatelia, primátori a starostovia, zástupcovia akademickej obce, stavovských a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov. Projekt HSO tak prináša názor odbornej verejnosti na dôležité opatrenia ekonomicko-sociálneho charakteru ovplyvňujúce kvalitu života občanov v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Partnerom projektu je **Združenie miest a obcí SR**, realizovaný je vďaka podpore spoločností Colliers International, spol. s r.o., Municipalia, a.s., Slovnaft, a.s., a ZSE, a.s.

Výsledky:

Najvyššie oceneným opatrením za obdobie **október až december 2011** sa stalo **zavádzanie racionalizačných opatrení v Prievidzi**. Mesto, ktoré pred niekoľkými rokmi patrilo medzi najzadlženejšie mestá na Slovensku realizuje pomerne radikálne, avšak potrebné opatrenia, na základe ktorých mu agentúra Moody's prednedávnom zlepšila rating z negatívneho na stabilný.

Poradie opatrení od najlepšie k najhoršie hodnoteným:

(pozitívne opatrenia majú plusový rating, negatívne mínusový)

Hodnotenie samosprávnych opatrení	Rating
za obdobie: október – december 2011	[300, -300]
1. Prievidza si vďaka radikálnym úsporným opatreniam zlepšila rating a znížila zadlženie	211
2. Košice získali stovky parkovacích miest odprataním vrakov a	159

opustených áut	
3. Banská Bystrica zverejnila na internete mapu bezbariérových vstupov	145
4. Rómom v Dunajskej Strede pridávajú byty za odmenu	127
5. Rožňava archivuje záznamy z rokovaní mestského zastupiteľstva na Youtube	109
6. V Kláčanoch bojujú proti túlavým psom fotogalériou a pokutami	105
7. Mestská policajti robia trebišovským poslancom kuriérov	- 34
8. Snina zaplatila za audit, ktorým sa neriadi	- 59

Druhým najúspešnejším samosprávnym opatrením v poslednom štvrtroku 2011 sa stala akcia zameraná na **rozsiahle čistenie Košíc od dlhodobo nepoužívaných, či znehodnotených vozidiel, ktoré zaberajú parkovacie miesta v meste**. Samospráva tým rieši akútny a dlhodobý nedostatok parkovacích miest na území mesta a podarilo sa jej v krátkom čase odtiahnuť už stovky vrakov.

Ako tretie najúspešnejšie opatrenie štvrtého štvrtroka 2011 bolo vyhodnotené **opatrenie z Banskej Bystrice. Tá zverejnila na svojej internetovej stránke digitálnu mapu bezbariérových prístupov do budov na území mesta**, takže občania so zdravotným postihnutím majú lepší prehľad o možnostiach pohybu.

Najmenej prínosným opatrením sa stalo konanie mesta Snina, ktoré si **objednalo u súkromného dodávateľa audit komunikácie s verejnosťou, ktorý však zatiaľ nezaviedlo do praxe**, čím neefektívne narába s finančnými prostriedkami.

Podrobný popis opatrení a vybrané komentáre hodnotiteľov

1. Prievidza si vďaka radikálnym úsporným opatreniam zlepšila rating a znížila zadlženie

Napriek kríze a všeobecnému trendu zhoršovania ratingov nielen krajín, ale aj miest, existujú aj výnimky. Nové vedenie mesta Prievidza, ktoré po ostatných voľbách zaviedlo radikálne racionalizačné opatrenia, dosiahlo na tomto poli prvý úspech v podobe zlepšenia ratingu od agentúry Moody's. Tá zmenila Prievidzi rating z negatívneho na stabilný, čím ocenila snahu vedenia mesta, že po svojom nástupe do funkcie začalo okamžite s radikálnymi úspornými opatreniami. A tie boli nevyhnutné, ak sa Prievidza chcela vyhnúť hroziacej nútenej správe. Nové vedenie v Prievidzi totiž začínalo v meste s dlhom 15 miliónov eur, ku koncu roka 2011 sa ho však podarilo znížiť o 800-tisíc eur.

Mesto v rámci úsporných opatrení prepustilo asi štyridsať zamestnancov a výrazne sa znížili aj prevádzkové náklady na fungovanie samosprávy. Radnica prehodnotila aj zmluvy, ktoré má podpísané na dodávky rôznych služieb, pričom niektoré z nich zrušila úplne, pri ďalších vyjedнала nižšie ceny. Mesto si chce udržať stabilný rating aj naďalej, preto je odhodlané pokračovať v úspornom režime aj na budúci rok. Do budúcoročného rozpočtu preto zapracovalo ďalšie reštrikčné opatrenia, ako napr. zvýšenie sadzby dane z nehnuteľností a pod. Radnica však nechce ísť len cestou zvyšovania daní. Naďalej plánuje hľadať rezervy aj vo vlastných výdavkoch, napr. v rámci pripravovanej koncepcie

školy zluči niektoré školy a dve sa dokonca rozhodla zrušiť. Prehodnocovať chce aj financovanie prevádzky športovísk a nanovo budú posúdené zmluvy so spoločnosťami, ktoré mestu poskytujú služby. Do pokladnice mesta by mali peniaze natiecť aj z nového spoplatneného parkovania v centre mesta.

Komentár

Hodnotiaca komisia vysoko ocenila postup nového vedenia mesta pri riešení jeho neradostnej finančnej situácie, najmä však odvahu súčasnej primátorky, ktorá na rozdiel od väčšiny jej kolegov z porovnateľne veľkých samospráv, nepodlieha populistickým tlakom. Konanie prievidskej samosprávy ocenili o to viac, že ešte koncom roka 2009 patrilo mesto do desiatky najviac zadlžených miest Slovenska.

Aj **Martin Šuster**, ekonóm Národnej banky Slovenska ocenil aktívnu politiku mesta pri riešení dlhového problému. Za obzvlášť chvályhodný počín považuje to, že mesto sa nebálo zvýšiť dane z nehnuteľností. Na Slovensku sú totiž dane z nehnuteľností výrazne nižšie, než je obvyklé vo vyspelých krajinách, čím sa samosprávy samy dostávajú do zlej finančnej situácie.

Andrej Šteiner, riaditeľ Karpatského rozvojového inštitútu, Košice, si myslí, že v obecnom ponímaní je každé šetrenie verejných zdrojov potrebné, pričom on sám odhaduje, že na mestských úradoch by sa dalo obecné ušetriť 20-30% nákladov skoro všade. Za dôležité ale považuje, aby znižovanie výdavkov (či už znižovanie stavu pracovníkov, rušenie zmlúv a pod.) bolo robené tak, aby sa neznížila kvalita výkonu, napr. prepustením pracovníkov podľa veku a nie výkonnosti a pod. Súčasne ale so šetrením je nevyhnutné aj investovať do nových rozvojových nápadov, pretože šetrením sa rozvoj nedosiahne.

2. Košice získali stovky parkovacích miest odpratáním vrakov a opustených áut

Mesto Košice pristúpilo k rozsiahlemu čisteniu mesta od dlhodobo nepoužívaných, či znehodnotených vozidiel, ktoré zaberajú parkovacie miesta v meste. Rieši tým akútny a dlhodobý nedostatok parkovacích miest na území mesta. Celkovo mestská polícia identifikovala okolo 508 opustených áut, z čoho 352 bolo odstránených majiteľmi na základe výzvy mesta. K odťahom opustených vozidiel sa pristúpilo koncom novembra 2011, pričom do konca roku 2011 bolo na tzv. medziparkovisko odtiahnutých 25 opustených vozidiel. Ide o odstavné parkovisko, ktoré musí spĺňať predpísané normy a ktoré musí byť strážené. V prípade tam odtiahnutých áut prebehne ďalšie konanie a v prípade, že majitelia o ne neprejavia záujem, budú zlikvidované úplne.

Od začiatku spustenia akcie do konca roku 2011 sa uvoľnilo celkovo 377 parkovacích miest, ktorých vlastníkom je mesto. Ďalších 131 opustených vozidiel je v štádiu riešenia, takže v prípade, ak dané vozidlá budú v nasledujúcom období majiteľmi odstránené, resp. odtiahnuté, uvoľní sa ďalších 131 parkovacích miest.

Odtahovanie vrakov a opustených áut sa mestu oplatí aj finančne. Hoci cena za odtiahnutie jedného auta stojí mestskú pokladnicu 65 eur, vybudovanie jedného nového parkovacieho miesta je neporovnateľne drahšie, odhadom až 30-krát. Občania odpratávanie áut podporujú, problém so statickou dopravou považujú totiž za veľmi akútny.

Cistenie parkovacích miest naráža aj na problémy, ide najmä o prípady, kedy majitelia áut nie sú ochotní autá odstrániť, alebo ide o autá odstavené na

pozemkoch, ktoré nepatria mestu. Samospráva však dúfa, že odťahnuté vozidlá budú slúžiť ako výstraha a že si ich čoskoro odpracú na vlastné náklady aj neústupčiví šoféri.

Komentár

Opatrenie košickej mestskej samosprávy bolo hodnotiacimi odborníkmi vnímané výrazne pozitívne, pretože ide o dlhodobý problém najmä veľkých miest. Niektorí však poukázali na to, že bola škoda, že mesto nevyužilo možnosť viac motivovať obyvateľov, napr. tým, že by prispeli na odpratanie konkrétnych vrakov a za tento príspevok by získali od mesta možnosť prenajať si takto uvoľnené miesto na určitú dobu.

Opatrenie privítal aj **Michal Kaliňák**, *politológ špecializujúci sa na samosprávu*, podľa ktorého sa dané opatrenia osvedčilo v mnohých mestách. Mrzí ho ale fakt, že verejné peniaze musia byť míňané na odpratávanie autovrakov po nezodpovedných majiteľoch, čo považuje za nevyhnutný, ale pritom finančne náročný spôsob odstraňovania vrakov a vytvárania parkovacích miest.

Z iného uhla pohľadu vníma situáciu **Juraj Hipš**, *riaditeľ Centra environmentálnej a etickej výchovy Živica* z Bratislavy, ktorý síce opatrenie mesta považuje za chvályhodné, avšak za také, ktoré nerieši koreň problému, ktorý má drvivá väčšina miest na Slovensku – preferenciu individuálnej dopravy pred hromadnou. Skutočným riešením nie je podľa neho vytvárať parkovacie miesta, ale všetkými dostupnými prostriedkami sa snažiť o zníženie individuálnej automobilovej dopravy v meste. Inak podľa jeho názoru ani ďalších 500 nových parkovacích miest nepomôže.

3. Banská Bystrica zverejnila na internete mapu bezbariérových vstupov

So zámerom pomôcť predovšetkým občanom so zdravotným postihnutím lepšie zvládať pohyb na území mesta, spustila banskobystrická mestská samospráva na internete digitálnu mapu bezbariérových prístupov do budov. Mapa je verejnosti prístupná priamo z oficiálnej webovej stránky mesta prostredníctvom geografického informačného systému Gisplan, v samostatnej tematickej kategórii Bezbariérové prístupy.

Mapová vrstva „Vstupy do budov“ graficky vyznačuje vstupy do dôležitých objektov verejnej správy, zdravotníckych a školských zariadení či obchodných domov. U úrovni bezbariérovosti jednotlivých zobrazených vstupov napovedá už ich farebné rozlíšenie na mape, kliknutím na jednotlivé vstupy sa potom zobrazuje text s ich detailným popisom a ohodnotením ich obťažnosti.

V blízkej budúcnosti by mala v mape pribudnúť aj nová vrstva s bezbariérovými trasami. Tie by mali presne určiť a zhodnotiť z hľadiska bezbariérovosti stav vytypovaných chodníkov a priechodov pre chodcov. V poslednej fáze by mala pribudnúť aj vrstva zobrazujúca sakrálne pamiatky s hodnotením ich bezbariérovosti. Výhodou systému je aj to, že do tvorby ďalších digitálnych mapových podkladov sa môžu aktívne zapojiť aj občania zaslaním vlastných podnetov.

Komentár

Členovia hodnotiacej komisie označili opatrenie z Banskej Bystrice za veľmi prínosné, a to najmä preto, lebo práve prístup spoločnosti k znevýhodneným

menšinám je faktickým prejavom jej skutočného, teda nielen formálne deklarovaného hodnotového rebríčka.

Aj **Tatiana Lopusniaková**, analytička spoločnosti *Amrop Slovakia*, Bratislava, víta opatrenie Banskej Bystrice, už aj preto, lebo slovenské mestá často podliehajú kritikám, že k problematike hendikepovaných občanov nepristupujú dostatočne aktívne. Banskobystrická mestská samospráva preto podľa nej schválila prínosné opatrenie, ktoré občanom so zdravotným postihnutím uľahčí nielen každodenné činnosti, ale umožní im aj aktívne sa podieľať na spoločenskom živote v meste. Tento krok samosprávy môže podľa nej pozitívne vplývať aj na budovanie bezbariérových prístupov v meste.

Aj podľa **Jána Bučeka**, vysokoškolského pedagóga na Katedre humánnej geografie a demogeografie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave je pozitívne, ak urbánne GIS už presahujú dvere úradov a začínajú široko slúžiť občanom. Je to vhodné najmä, ak sa občania, v tomto prípade s postihnutím, dokážu zorientovať nielen doma za počítačom, ale aj priamo v meste, keďže máme časy mobilnej komunikácie.

Rovnako dané opatrenie ocenil aj **Antonín Eliáš**, šéfredaktor časopisu *Obec a finance*, Praha, pretože zlepšovanie podmienok pre zdravotne postihnutých občanov je v niektorých obciach a mestách stále na pokraji pozornosti, aj keď sa situácia pomaly zlepšuje. Preto je mapa bezbariérových prístupov ďalším typom vítanej pomôcky, ktorá pomôže informovať o prijatých opatreniach. Situácia sa však podľa neho vyrieši až vtedy, keď budú bezbariérové opatrenia samozrejmosťou, na ktorú nebude treba zvlášť upozorňovať.

4. Rómom v Dunajskej Strede pridávajú byty za odmenu

Problém neplatičstva, najmä rómskej komunity, je dlhodobým problémom mnohých samospráv. Jeden spôsob pred časom zaviedla aj Dunajská Streda, a hoci samospráva pripúšťa, že nie je dokonalý, prináša výsledky.

Jeho podstata spočíva vo viacstupňovom bývaní. Mesto na začiatku projektu vyčlenilo pre neplatičov samostatný areál v priemyselnej zóne, ďalej od mesta. Sú v ňom kvalitatívne odlišné tri druhy bývania. Kvalitou najnižšie je „C“, čo je bývanie v obytných kontajneroch. Pavilón B je asi 20-ročná budova, ktorú mesto kúpilo od predchádzajúceho majiteľa a pavilón A je nová budova, kde momentálne býva deväť rodín. V celom zariadení, v ktorom aktuálne žije asi 400 ľudí, funguje bodový systém, ktorý určuje kvalitu bývania pre každú rodinu. Bodový systém zohľadňuje plnenie viacerých kritérií, ako napríklad pravidelná školská dochádzka detí do škôl, bezkonfliktnosť členov rodiny, pracovná morálka a podobne. Boduje sa každý mesiac, rebríček rozhoduje o kvalite bývania každej rodiny v areáli, od kvality C po A. Po splnení stanovených podmienok mesto môže ponúknuť rodinám opäť aj bývanie priamo v meste, čo sa doteraz stalo v štyroch prípadoch.

Kritici opatrenia prirovnávajú areál ku getu, ktoré vylúčilo ľudí, čo tam bývajú, zo spoločnosti. Mesto sa bráni tým, že od momentu zriadenia areálu sa počet neplatičov v meste výrazne znížil, pretože ľudia sú si vedomí, že v opačnom prípade by ich ľahko vymenila nová rodina plniaca kritériá v areáli. Tiež tvrdí, že systém nie je jednosmerný, lebo rodiny, ktoré dlhodobo spĺňajú kritéria, majú otvorenú cestu späť k bývaniu v meste.

Komentár

Opatrenie bolo vnímané hodnotiacou komisiou, až na výnimky, veľmi kladne a podnietilo k mnohým komentárom, ktoré však z priestorových dôvodov nemôžu byť všetky uvedené. Respondenti väčšinou ocenili najmä motivačný faktor, ktorý v sebe opatrenie má, a ktorý umožňuje tým, ktorí pravidlá akceptujú, presun do vyššej kvality života a opačne. Zhodli sa tiež, že rýchle a zaručené recepty riešenia situácie s neprispôsobivými komunitami neexistujú.

Juraj Fekete, riaditeľ Regionálneho poradenského a informačného centra, ktoré je priamo v Dunajskej Strede, upozornil, že koncepciu vypracovala a navrhla inštitúcia, ktorú sa špecializuje na rómsku problematiku a prevádzkujú ju priamo rómski aktivisti. Koncepcia hľadala najvhodnejší spôsob na riešenie nepriaznivej situácie a dané riešenie je jej výsledkom.

Opatrenie jednoznačne vnímala **Silvia Ručínska**, odborná asistentka na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, podľa ktorej ak samospráva ponúka byty niekomu, kto za ne neplatí, má právo rozhodnúť sa o tom, aké kritériá týkajúce sa plnenia si povinnosti voči samospráve zo strany obyvateľov budú dôležité.

Bohumil Olach, šéfredaktor *Obecných novín* k opatreniu uviedol, že voči nemu budú určite niektorí bezbrehí vyznávači ľudských práv kritickí a možno ho označia aj za rasové. Podľa neho ide však správne len o diferencovaný prístup k menej alebo ťažko prispôsobivému obyvateľstvu. Najcennejšie na opatrení je jeho výchovný vplyv, teda tlak na to, aby si aj menej prispôsobiví občania plnili svoje povinnosti a záväzky. Veľmi preto oceňuje, že jediným kritériom nie sú len platby za služby a nájomné, ale sleduje sa aj školská dochádzka, správanie sa medzi ľuďmi a pod.

Naopak, negatívne sa na opatrenie z Dunajskej Strede díva **Ľubica Trubíniová**, projektová manažérka iniciatívy *Bratislava otvorene*. Hoci pripúšťa nespornosť motivačného efektu opatrenia, negatívne vníma, že relatívne pozitívne výsledky dosahuje samospráva diskriminačnými opatreniami. Stotožňuje sa totiž s názorom, že vylúčenie sociálne slabšej skupiny obyvateľstva, tvorenej prevažne ľuďmi z rómskej komunity, z komunity mesta, je ich diskrimináciou. Okrem tohto, že tá je na Slovensku neprípustná aj z právneho hľadiska, totiž posilňuje niektoré negatívne stereotypy (najmä etnické) vo vedomí väčšinového obyvateľstva, čo následne produkuje ďalšiu diskrimináciu a stereotypy. A hoci si uvedomuje, že riešenie týchto problémov je v praxi veľmi náročné, myslí si, že zásadné etické princípy by sa pritom nemali porušovať, lebo sa, aj napriek ich dočasnej relatívnej výhodnosti, napokon obrátia proti pôvodnému zámeru.

5. Rožňava archivuje záznamy z rokovaní mestského zastupiteľstva na Youtube

Záznamy z rokovaní mestského zastupiteľstva v Rožňave sú zdarma k dispozícii na najväčšom videovom portáli YouTube. Mesto sa pre takéto riešenie rozhodlo preto, lebo je to preň najlacnejší spôsob, ako zasadnutia archivovať. Keďže ide o verejný portál, samospráva za túto službu neplatí ani cent. Záujemcovia, ktorí internetový alebo televízny priamy prenos z nejakých dôvodov pozrieť nestihli, si tak záznamy môžu pozrieť kedykoľvek na uvedenom portáli. Na základe doterajších skúseností uvedenú možnosť využívajú dokonca aj ľudia žijúci v zahraničí.

Záznam z rokovania MZ je na portáli dostupný už v priebehu niekoľkých dní po jeho skončení. Obvykle je to do 3 dní, pretože jednotlivé materiály je

potrebné spracovať a preformátovať. A keďže mesto na portáli umiestňuje záznamy už dlhšie, nemusí ich deliť na 15-minútové sekcie (YouTube funguje tak, že novým užívateľom nepovolí nahrávať dlhšie videá), v súčasnosti už môže archivovať celé nerozdelené materiály.

Komentár

Respondenti vnímali uvedené opatrenie prevažne pozitívne, pretože hoci sú priame prenosy zo zastupiteľstiev už pomerne bežné, ich archivácia a dlhodobé sprístupnenie, dokonca bezplatne, nie je až takým častým javom. Viacerí hodnotiaci zároveň poukázali na potrebu rozdelenia záznamov do tematických okruhov, pre ich lepšiu prehľadnosť a poukázali tiež na potrebu sprístupňovať ich cez internetovú stránku mesta aspoň ich prelinkovaním.

Aj **Ivan Rončák**, *politológ*, Ružomberok, si myslí, že ide o dobrý krok, či skôr polkrok – podľa neho je optimálne dávať do archívu záznamy delené na menšie logické celky, napr. podľa bodov rokovania. Občania totiž málokedy majú záujem o celý záznam, komfortnejšie je sledovať priamo tú časť zasadnutia, ktorú si občan skutočne chce pozrieť. Aj tento polkrok je však ocenenia hodný posun smerom k transparentnosti, v slovenskej samospráve stále nie bežný.

Opatrenie pozitívne vníma aj **Dušan Sloboda**, *analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika*, Bratislava, pretože zverejňovanie videozáznamov z mestského zastupiteľstva prostredníctvom Youtube považuje za vhodný a lacný spôsob, ako slobodne šíriť informácie o rozhodovaní mesta prostredníctvom nových technológií, prostredníctvom ktorých vnímajú svet nastupujúce generácie občanov. Rovnako ako niektorí iní hodnotiaci, aj podľa jeho názoru by k väčšej zmysluplnosti záznamov a prehľadnosti rokovania zastupiteľstva prispelo, ak by bol mnohohodinový videozáznam rozčlenený podľa jednotlivých bodov rokovania, čo Youtube umožňuje i bez potreby rozdelenia celistvého záznamu na samostatné videá, pričom by k týmto bodom boli priradené i odkazy na prislúchajúce materiály v elektronickej podobe.

Poukázal aj na to, že netreba zabúdať, že v Rožňave sa do dnešného stavu nedospelo jednoducho, keďže ešte v roku 2009 mesto požadovalo za sprístupnenie videozáznamu z mestského zastupiteľstva na DVD nosičoch 200 eur, pričom zároveň odmietalo ponuky miestneho portálu bezodplatne šíriť online priame prenosy a následne ich i archivovať prostredníctvom internetu.

6. V Kľáčanoch bojujú proti túlavým psom fotogalériou a pokutami

Novátorským spôsobom sa s problematikou túlavých psov pohybujúcich sa po obci rozhodli vysporiadať v Turčianskych Kľáčanoch. Obec dala vytvoriť fotogalériu asi 200 štvornohých strážcov, z ktorej je jasný nielen vzhľad psa, ale aj to, komu patrí. Fotenie psov nebolo povinné a v obci ho odmietli iba desiatichovovatelia, ktorí si ale za svojho miláčika poriadne platia. Ostatní, ktorí tak nerobili, museli spraviť okamžitú nápravu a za psa začať platiť.

Opatrenie malo prakticky okamžitý účinok. Starosta totiž nosí fotoaparát stále so sebou a keď vidí nejakého psa túlať sa po ulici, odfotí ho mobilom a podľa galérie identifikuje. Pri každej fotke má aj meno majiteľa a číslo mobilu, takže ho hneď kontaktuje. Pri sankciách je pritom nekompromisný. Hoci prvýkrát volí iba napomenutie, druhýkrát stojí majiteľa túlanie psa 15 až 30 eur. Len za mesiac november prichytil na ulici päť psov.

Nový bič na psov oceňujú aj obyvatelia obce. Kým predtým mali strach, lebo túlavé psy nejedného z nich napadli a boli nebezpečné najmä pre deti, teraz

je situácia neporovnateľne lepšia, lebo potulujúcich sa psov je v obci nepomerne menej.

Komentár

Opatrenie bolo respondentmi hodnotené ako jednoduché a účelné lokálne riešenie na lokálny problém.

Ocenil ho v hodnotení aj **Bohumil Olach**, podľa ktorého je tento spôsob síce prísny, ale spravodlivý. Cenné je to, že pomôže aj slušným majiteľom, ktorým z nejakých dôvodov pes ušiel a takto dostanú informáciu, kde je. Vidieť, že starosta používa rozum pri hľadaní riešení rôznych problémov.

Aktívny prístup starostu ocenil aj **Dušan Sloboda**, ktorý sa o obec a jej obyvateľov stará. Nápad s fotogalériou považuje za inovatívny a pokuty nezodpovedným majiteľom za túlanie sa ich psov po dedine považuje za správne. Daň za psa, obzvlášť na dedinách, však považuje na strane druhej za absolútny nezmysel. Ak sa majiteľ o psa stará (vrátane povinných pravidelných očkovaní), pričom pes je držaný v rámci dvora rodinného domu, je akákoľvek daň za psa prejavom nelogickej zvrátenej chůtky štátu či samosprávy zdaňovať všetko, čo sa hýbe.

7. Mestskí policajti robia trebišovským poslancom kuriérov

Kým samosprávy bežne zabezpečujú rozvoz a doručenie materiálov na rokovanie zastupiteľstiev poslancom cez pracovníkov mestských či obecných úradov alebo osobným vyzdvihnutím materiálov poslancami z vlastnej schránky na úrade, Trebišov je v tomto smere výnimkou. Doručovanie materiálov tam pred každým rokovaním zastupiteľstva poslancom roznášajú mestskí policajti. Tí robia rozvoz vozidlami MP a priamo do rúk odovzdávajú poslancom materiály, ktoré potrebujú na rokovanie. Ak nejaký poslanec nie je doma, hliadka sa vráti na miesto aj niekoľkokrát.

Kritici opatrenia tvrdia, že okrem toho, že je roznášanie materiálov na mestské zastupiteľstvo mestskými policajtmi pre policajtov nedôstojné, títo sa v rovnakom čase nevenujú svojmu poslaniu, ktorým je dohľadanie na poriadok a bezpečnosť v uliciach.

Naopak, vedenie mesta si myslí, že doručovanie materiálov mestskými policajtmi je v poriadku. Primátor to odôvodňuje tým, že si mesto „príliš váži poslancov na to, aby z nich robilo poštárov a že funkcia poslanca je natoľko vážna a dôležitá, že mu má byť materiál doručený až domov“.

Opatrenie neschvaľuje ani stavovská organizácia obecných a mestských polícií Slovenska, ktorá nemá informácie, že by sa tak dialo aj v iných samosprávach. Podľa slov jej prezidenta, hoci uvedený postup nie je protizákonný, nie je ani obvyklý a mestu ho neodporúča. Myslí si, že polícia je zriadená za iným, dôležitejším účelom.

Komentár

Opatrenie ohodnotili respondenti pomerne nejednoznačne, pričom mierne prevládlo negatívne hodnotenie. Táto časť respondentov si myslí, že ide o zastaraný postup, ktorý plytvá tak ľudskými kapacitami, ako aj finančnými prostriedkami. Menšia časť ho vníma tak, že roznáška materiálov prácu polície nejako negatívne neovplyvňuje.

Pomerne radikálne vníma konanie trebišovskej samosprávy **Ľubica Trubíniová**, podľa ktorej opatrenie spochybňuje kompetenciu primátora kvalítne

zastávať svoju spoločensky veľmi dôležitú funkciu. Z ekonomického hľadiska je podľa nej neprijateľné, aby výkonná samospráva nevedela zabezpečiť doručenie podkladov poslancom a poslankyniam štandardnými spôsobmi (elektronicky, poštou, do schránok). Opatrenie je podľa nej negatívnym príkladom aj z etického hľadiska: poslanci a poslankyne sú v prvom rade „služobníkmi verejnosti“, teda nie sú skupinou ľudí so zvláštnymi privilégiami. Naopak, myslí si, že oprávnené sú na nich kladené nadštandardné nároky práve z hľadiska ich pôsobenia prednostne v prospech komunity a spoločnosti ako celku, ako aj ostatných spoluobčanov. Výrok primátora, teda jeho vnímanie vážnosti a dôležitosti funkcie poslanca je preto podľa nej totálne pomýlené a eticky, spoločensky a politicky neprijateľné, ba až nebezpečné. Je nemysliteľné, aby sa podobným spôsobom v poslancoch a poslankyniach pestoval pocit ich výnimočnosti a nadradenosti.

S kritikou opatrenia súhlasil aj **Jiří Životský**, starosta obce Sokolnice (ČR), podľa ktorého má mestská polícia plniť iné úlohy a nie roznášať poštu poslancom zastupiteľstva. Myslí si, že ak chce primátor zaistiť roznos materiálov domov, môže na to využiť napr. nezamestnaných občanov, ako sa to praktikuje aj v obci, ktorej je starostom.

Naopak, **Eduard Vokál**, primátor obce Lipany si myslí, že je v poriadku, ak mestská polícia pri svojej hliadkovej činnosti nasmeruje svoje trasy tak, že pri tom odnesie raz za dva mesiace materiály poslancom. Nevidí v tom žiadne zneužívanie polície, ak pri tom majú policajti otvorené oči a robia to, čo robíť majú.

8. Snina zaplatila za audit, ktorým sa neriadi

Sninská samospráva si na jar 2011 objednala u súkromného dodávateľa audit komunikácie s verejnosťou. Za zistenie, že komunikácia mesta s verejnosťou a s médiami nie je najlepšia, zaplatila 1 600 eur. Odporúčania z komunikačného auditu však mesto do praxe nikdy nezaviedlo, pretože na to údajne nemá peniaze. S týmto argumentom sa však nestotožňuje dodávateľ auditu, ktorý tvrdí, že veľa z auditu sa dá zlepšiť zadarmo, stačí len lepšia organizácia práce.

Mesto tvrdí, že niektoré zmeny, ktoré im audit odporúčal, v rámci svojich možností predsa len realizuje, pričom sa odvolalo na svoju vylepšenú internetovú stránku. S týmto tvrdením však nesúhlasia ani viacerí poslanci. Tvrdia, že stránka obsahuje iba všeobecné správy, nepublikujú sa na nej ani informácie o výberových konaniach a tendroch.

Komentár

Opatrenie bolo prijaté odborníkmi z hodnotiacej komisie negatívne. Poukázali na fakt, že formálne objednávanie rôznych auditov a ich následné nevyužívanie je pre mnohé samosprávy na Slovensku ešte stále dosť bežné a dostatočná verejná kontrola efektivity výdavkov v tejto oblasti stále nefunguje.

Vladimír Benč, analytik Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, Prešov, poukázal na to, že nie všetky audity musia nevyhnutne smerovať k tomu, aby sa nimi niekto riadil. Avšak poznajúc situáciu v Snine a i v ďalších samosprávach, komunikácia samosprávy s občanmi je takmer všade problémová. Paradoxne, niektoré menšie obce ju zvládajú oveľa lepšie ako mestá. Mesto Snina by podľa jeho názoru malo minimálne vyhodnotiť závery auditu a pokúsiť sa jednoduché a menej investične náročné riešenia zaviesť do každodennej praxe mesta.

Určitý optimizmus v konaní samosprávy však vnímala **Laura Dittel**, riaditeľka Karpatskej nadácie z Košíc, podľa ktorej to, že si samospráva objednala audit oblasti, ktorú považovala za slabú stránku, mohlo byť prejavom skutočnej snahy situáciu zlepšiť či vyriešiť. Upozornila však, že výsledky auditu nemožno vopred predpokladať práve tak, ako nemožno vopred predpokladať ani náklady, ktoré sú spojené s prípadným vylepšovaním situácie. Podľa popisu situácie však usudzuje, že mesto nevyužíva ani základné komunikačné kanály, ktoré by v meste veľkosti Sniny mali byť samozrejmosťou a dokonca zrušilo miesto hovorkyne. To, že sa mesto nestretáva s verejnosťou je asi najväčšia chyba a samozrejme dostatočné nevyužívanie takého kanála, akým je webová stránka mesta je veľmi nezodpovedné.

Poznámka:

Členovia hodnotiacej komisie hodnotia opatrenia v rámci tohto projektu bez nároku na odmenu. Jednotlivé hodnotenia majú charakter ich osobného postoja a nemusia zodpovedať názorovej línii CPHR alebo organizácie, v ktorej hodnotitelia pôsobia.

Členovia hodnotiacej komisie, ktorí hodnotili opatrenia monitorované v 4. štvrtroku 2011:

Vladimír Benč, analytik, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, Prešov
Ján Buček, vysokoškolský pedagóg, Prírodovedecká fakulta UK, Katedra humánnej geografie a demogeografie, Bratislava
Jozef Čavojec, redaktor denníka SME, Bratislava
Laura Dittel, riaditeľka, Karpatská nadácia, Košice
Antonín Eliáš, šéfredaktor časopisu OBEC a finance, Praha, Česká republika
Juraj Fekete, **Peter Dóka**, Regionálne poradenské a informačné centrum, Dunajská Streda
Juraj Gallo, ekonóm, Mestský úrad Žiar nad Hronom
Juraj Hipš, riaditeľ, Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica, Bratislava
Andrej Juris, predseda predstavenstva, ZSE Distribúcia, a.s., Bratislava
Michal Kaliňák, politológ špecializujúci sa na samosprávu
Róbert Kičina, riaditeľ, Podnikateľská aliancia Slovenska, Bratislava
Vojtech Koleják, lekár, Nemocnica s poliklinikou, Trstená
Tatiana Lopušniaková, analytička, Amrop Slovakia, Bratislava
Juraj Nemeč, profesor, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica
Bohumil Olach, šéfredaktor, Obecné noviny, Bratislava
Vladimír Pirošík, advokát a poslanec MsZ, Banská Bystrica
Ivan Rončák, politológ, Ružomberok
Silvia Ručinská, odborná asistentka, Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, Košice
Dušan Sloboda, analytik, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, Bratislava
Andrej Šteiner, riaditeľ, Karpatský rozvojový inštitút, o.z., Košice
Martin Šuster, ekonóm, Národná Banka Slovenska, Bratislava
Ľubica Trubíniová, projektová manažérka, iniciatíva Bratislava otvorene, Bratislava
Ľuboš Vagač, riaditeľ, Centrum pre hospodársky rozvoj, Bratislava
Eduard Vokál, primátor, Lipany

Jiří Životský, starosta, Sokolnice, Česká republika